

БЕКІТЕМІН
Қазақстан Республикасы
Мәдениет және спорт министрлігі
Спорт және дене шынықтыру істері
комитет төрағасы

« _____ » _____ С. Жарасбаев
2019 жыл

КЕЛІСЕМІН
«Қазақстан Республикасының
Президенттік сынақ және
Президенттік көпсайыс
Федерациялар Одағы» ЗТБ
Президентті

« _____ » _____ С. Надирбек
2019 жыл

Жазғы Президенттік көпсайыстан 2019 жылға арналған республикалық жарыстардың ЕРЕЖЕСІ

1. Мақсаты мен міндеті

Жазғы Президенттік көпсайыстан Қазақстан Республикасының чемпионаттары және кубогы келесі мақсаттарда өткізіледі:

- Қазақстанның аймақтары, спорт клубтарында және балалар мен жасөспірімдер спорт мектептерінде Президенттік көпсайысты дәріптеп, дамыту;

- дене шынықтыру мен спортты одан әрі жаппай дамыту, Президенттік көпсайысты, халықтың дене шынықтыру даярлығын және салауатты өмір салтын насихаттау;

- халықаралық жарыстарға қатысу мақсатында Қазақстан Республикасының ең үздік көпсайыскерін анықтау;

- Президенттік тестілеуді енгізуде, халықтың дене шынықтыру даярлығы және көпсайысшыларды дайындаудағы дене шынықтыру және спорт ұйымдарының жұмысын қорытындылау.

2. Жарыс өткізуді басқару

Жарыстарды даярлау және өткізуді басқару Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігінің Спорт және дене шынықтыру істері бойынша комитетімен іске асырылады. Жарыстардың өткізілуі Президенттік көпсайыс Федерациясы ұсынысы бойынша Комитетпен бекітілген спорт түрлері бойынша бас төреші алқасына және төрешілер алқасына тапсырылады.

3. Жарысқа қатысушылар

Жарысқа қатысушылардың рұқсаты, өтінімдері. Жарысқа қатысуға алдын-ала дайындық өткен, дәрігер рұқсаты және медициналық сақтандыру полисі бар тұлға жіберіледі.

Атаулы өтінімдер спортшыны жарысқа ұсынған ұйыммен жарыс Ережелері мен Шарттарына сай жасалуы тиісті.

Қосымша өтінімдер мен қайта өтінімдер белгіленген тәртіпте бірінші спорт түрінің басталуына бір сағаттан кем емес уақыт қалғанша дейін берілуі тиіс.

Дәрігердің және жаттықтырушының жазбаша рұқсатымен қыздар, ұлдар, жасөспірімдер, бойжеткендер және юниорлар бір жас үлкен спортшылармен жарысқа қатысуға рұқсат етіледі.

Осы Ережеде көрсетілген барлық жарыстар үшін қатысушылардың жасын 2019 жылдың 1 қаңтарынан есепке алынады туған күнімен айна қарамастан. Әр өңірден әр жас топтамасында 3 тен көп емес спортшылар қатыстырылады.

Команда өкілі мандаттық комиссияға қатысушыларды тіркеу барысында атаулы өтінім, спортшының жеке куәлігін, жасөспірім спортшылар үшін туу туралы куәлік растау құжатын ұсынады.

4. Жарыстың өту мерзімі мен орны.

✓ 4.1. 2019 жылдың 25 наурыз 30 наурыз аралығында Ақмола облысы, Көкшетау қаласында жабық ғимаратта Қазақстан Республикасының чемпионаты.

✓ 4.2. 2019 жылдың 25-30 маусым аралығында Қарағанда облысы, Қарағанды қаласында ересектер мен әйелдер арасында Қазақстан Республикасының чемпионаты.

✓ 4.4. 2019 жылдың 20-25 тамыз аралығында Маңғыстау облысы, Ақтау қаласында жасөспірімдер мен бойжеткендер арасындағы Қазақстан Республикасының чемпионаты.

4.5. 2019 жылдың 20-25 тамыз аралығында Маңғыстау облысы, Ақтау қаласында ардагерлері арасындағы Қазақстан Республикасының чемпионаты.

4.6. 2019 жылдың 8-12 шілде аралығында Шымкент қаласында Қазақстан Республикасының Кубогі өткізіледі.

4.7. 2019 жылдың 5-10 қараша аралығында жабық ғимаратта Қазақстан Республикасының Кубогі Қарағанды қаласында.

5. Жарысты өткізу жүйесі. Қатысатын ұжымдар.

5.1 25-30 наурыз аралығында Ақмола облысы, Көкшетау қаласында жабық ғимараттан Қазақстан Республикасының чемпионаты.

Команда құрамы 19 адам, соның ішінде 16 спортшы, 2 жаттықтырушы, 1 төреші. Жарысқа дәрігер рұқсаты бар облыс, спорт клубтар, ЖСШМ, БЖСМ құрама командалары қатыса алады. Қатысушылар келесі жас аралықтарында бәсекелеседі: 12-13, 14-15, 16-17, 18-20, 21-23, 24-34, 35-39, 40-49, 50-59, 60-69, 70 жас және жоғары. Абсолюттік біріншілік.

Команда	Команда құрамы			Сынақ		
	спортшы	жаттықтырушы	төреші	әйел	ерлер	барлығы
Облыс	16	2	1	7	7	19
Сп. Клуб ЖСШМ	6	1	1	еркін		8
БЖСМ	8	2	1	3	3	9
Марапаттау						
Кубок	9 дана		I-орын	II-орын	III-орын	Абсолюттік
			3	3	3	
Медаль	72 дана		22	22	22	6
Диплом	81 дана		25	25	25	6

Жарыс бағдарламасы:

спорт түрі	әйелдер			еркектер		
	12-15 жас	16-39 жас	40 жас және жоғары	12-15 жас	16-39 жас	40 жас және жоғары
Спринт	60 м	60 м	60 м	60 м	60 м	60 м
Оқ ату	II-ВП, ПП	III-ВП, ПП	III-ВП, ПП	II-ВП, ПП	III-ВП, ПП	III-ВП, ПП
жүзу	50 м	100 м	50 м	50 м	100 м	50 м
Төзімділікке жүгіру	1000 м	1000 м	1000 м, 60 жас және жоғары – 500 м	1000 м	2000 м	1000 м, 60 жас және жоғары – 1000 м

Келу күні	15.00-18.00 – мандаттық комиссия отырысы. 18.30 – бас төрешілік коллегиясының команда өкілдерімен отырысы
1 күн	Пневматикалық мылтықтан оқ ату
2 күн	Спринт
3 күн	Жүзу
4 күн	Төзімділікке жүгіру

БЖСМ арасында сынақ 1 спортшыдан әр жас аралығында.

5.2 Қазақстан Республикасының чемпионаты ересектер мен әйелдер арасында Қарағанды облысы, Қарағанды қаласында 2019 жылдың 25-30 маусым аралығында өткізіледі.

Команда құрамы 19 адам, соның ішінде 16 спортшы, 2 жаттықтырушы, 1 төреші. Жарысқа дәрігер рұқсаты бар облыс, спорт клубтар, ЖСШМ құрама командалары қатыса алады. Жарыс келесі жас топтарында өткізіледі: 18-20, 21-23, 24-34, 35-39, абсолюттік біріншілік.

Команда	Команда құрамы			Сынақ		
	спортшы	жаттықтырушы	төреші	әйел	ерлер	барлығы
Облыс	16	2	1	7	7	19
Сп. Клуб ЖСШМ	6	1	1	еркін		8
Марапаттау						
Кубок	6 дана	I-орын	II-орын	III-орын	Абсолюттік	
		2	2	2	-	
Медаль	30 дана	8	8	8	6	
Диплом	36 дана	10	10	10	6	

Жарыс бағдарламасы:

Спорт түрі	әйелдер	еркектер
	18-39 жас	18-39 жас
Спринт	100 м	100 м
Оқ ату	III-ВП, ПП	III-ВП, ПП
Жүзу	100 м	100 м
Төзімділікке жүгіру	2000 м	3000 м
Снаряд лақтыру	500г	700г
Келу күні	15.00-18.00 – мандаттық комиссия отырысы. 18.30 – бас төрешілік коллегиясының команда өкілдерімен отырысы	
1 күн	Пневматикалық мылтықтан оқ ату	
2 күн	Снаряд лақтыру	
3 күн	Спринт	
4 күн	Жүзу	

5күн	Төзімділікке жүгіру
------	---------------------

5.3 Қазақстан Республикасының чемпионаты жасөспірімдер мен бойжеткендер арасында Маңғыстау облысы, Ақтау қаласында 2019 жылдың 20-25тамыз аралығында өткізіледі. Команда құрамы 15 адам, соның ішінде 12 спортшы, 2 жаттықтырушы, 1 төреші. Жарысқа дәрігер рұқсаты бар облыс, БЖСМ құрама командалары қатыса алады. БЖСМ әр жас топтамасына бір спортшыдан қатыстыралады қалғаны жекелей. Жарыс келесі жас топтарында өткізіледі: 12-13, 14-15, 16-17 жас.

команда	Команда құрамы		сынақ			
	спортшы	жаттықтырушы	төреші	қыздар	жасөспірімдер	барлығы
Облыс	12	2	1	5	5	15
БЖСМ	6	1	1	33		8
Марапаттау						
Кубок	6 дана	I-орын	II-орын	III-орын	Абсолюттік	
		2	2	2	-	
Медаль	18 дана	6	6	6	-	
		8	8	8		
Диплом	24 дана	8	8	8		

Жарыс бағдарламасы:

Спорт түрі	бойжеткендер			Жасөспірімдер		
	12-13 жас	14-15 жас	16-17 жас	12-13 жас	14-15 жас	16-17 жас
Спринт	60 м		100 м	60 м		100 м
Оқ ату	II-ВП, ПП		III-ВП, ПП	II-ВП, ПП		III-ВП, ПП
Жүзу	50 м		100 м	50 м		100 м
Доп лақтыру	150 гр.			150 гр.		
Снаряд лақтыру		300 г	500 г		500г	700г
Төзімділікке жүгіру	500 м	1000 м	2000 м	1000 м	2000м	3000м
Келу күні	15.00-18.00 – мандаттық комиссия отырысы. 18.30 – бас төрешілік коллегиясының команда өкілдерімен отырысы					
1 күн	Пневматикалық мылтықтан оқ ату					
2 күн	Снаряд лақтыру					
3 күн	Спринт					
4 күн	Жүзу					
5 күн	Төзімділікке жүгіру					

5.4 Қазақстан Республикасының ардагерлер арасындағы чемпионаты.

Маңғыстау облысы, Ақтау қаласында 2019 жылдың 20-25 тамыз аралығында өткізіледі. Команда құрамы 13 адам, соның ішінде 10 спортшы, 2 жаттықтырушы, 1 төреші. Жарысқа дәрігер рұқсаты бар облыс құрама командалары қатыса алады. Жарыс келесі жас топтарында өткізіледі: 40-49, 50-59, 60-69, 70 және жоғары.

команда	команда құрамы			сынақ		
	спортшы	жаттықтырушы	төреші	әйел	ерлер	барлығы
облыс	10	2	1	4	4	13
Марапаттау						
Кубок	3 дана	I-орын	II-орын	III-орын		Абсолютті к
		1	1	1		-
Медаль	24 дана	8	8	8		-
Диплом	27	9	9	9		

Жарыс бағдарламасы:

түрі	әйелдер		еркектер	
	40-59 жас	60 және жоғары	40-59 лет	60 және жоғары
Оқ ату	III-ВП, ПП		III-ВП.ПП	
Жүгіру	60м.		60м.	
Лақтыру	500г	300г	700г	500г
Жүзу	50м.		50м.	
Жүгіру	1000м.	500м	2000м.	1000м
Келу күні	15.00-18.00 – мандаттық комиссия отырысы. 18.30 – бас төрешілік коллегиясының команда өкілдерімен отырысы			
1 күн	Пневматикалық мылтықтан оқ ату			
2 күн	Снаряд лақтыру			
3 күн	Спринт			
4 күн	Жүзу			
5 күн	Төзімділікке жүгіру			

5.5 Қазақстан Республикасының Кубогі

Шымкент қаласында 2019 жылдың 8-12 шілде аралығында өткізіледі. Облыс командалары арасында, команда құрамы 21 адам, соның ішінде 18 спортшы, 2 жаттықтырушы, 1 төреші. Жарысқа дәрігер рұқсаты бар облыс, БЖСМ, ЖШСМ құрама командалары қатыса алады. Жарыс келесі жас топтарында өткізіледі: 14-15, 16-17, 18-20, 21-23, 24-34, 35-39, 40-49, 50 -59, 60-69, 70 жас және жоғары. Әр жас топтамасына бір спортшы жіберіледі.

команда	Команда құрамы			сынақ		
	Спортшылар	жаттықтырушы	төреші	әйелдер	ерлер	барлығы
Облыс	18	2	1	8	8	21
БЖСМ	6	1		3	3	8
ЖСШМ	6	1	-	Еркін		6
Марапаттау						
Кубок	27 дана	I-орын	II-орын	III-орын	Абсолюттік	
		9	9	9	-	
Кубок	60 дана	20	20	20	-	
Диплом	87 дана	29	29	29		

Жарыс бағдарламасы:

Түрі	әйелдер				ерлер			
	14-15 жас	16-39 жас	40-59 жас	60 және жоғары	14-15 жас	16-39 жас	40-59 жас	60 жас және жоғары жас
Оқ ату	II-ВП,ПП	III-ВП,ПП			II-ВП,ПП	III-ВП,ПП		
Жүгіру	60м.	100м.	60м.		60м.	100м.	60м.	60м.
Лақтыру	Снаряд 300г.	Снаряд 500г.	500г	300г	Снаряд 500г.	Снаряд 700г.	700г	500г
Жүзу	50м.	100м.	50м.		50м.	100м.	50м.	
Төзімділікке жүгіру	1000м.	2000 м.	1000м.	500м	2000м.	3000 м.	2000м.	1000м
Келу күні	15.00-18.00 – мандаттық комиссия отырысы. 18.30 – бас төрешілік коллегиясының команда өкілдерімен отырысы							
1 күн	Пневматикалық мылтықтан оқ ату							
2 күн	Снаряд лақтыру							
3 күн	Спринт							
4 күн	Жүзу							
5 күн	Төзімділікке жүгіру							

5.6 Қазақстан Республикасының кубогі жабық ғимаратта.

Қарағанды қаласында 2019 жылдың 5-10 қараша аралығында өткізіледі. Команда құрамы 19 адам, соның ішінде 16 спортшы, 2 жаттықтырушы, 1 төреші. Жарысқа дәрігер рұқсаты бар облыс, спорт клубтар, ЖСШМ, БЖСМ құрама командалары қатыса алады. Қатысушылар келесі жас аралықтарында бәстеседі: 12-13, 14-15, 16-17, 18-20, 21-23, 24-34, 35-39, 40-49, 50-59, 60-69, 70 жас және жоғары.

Команда	Команда құрамы			Сынақ		
	Спортшы	Жаттықтырушы	Төрешілер	әйелдер	еркектер	барлығы
Облыс	16	2	1	7	7	19
клуб ЖСШМ	6	1		еркін		7
БЖСМ	6	2	1	3	3	9

Марапаттау					
Кубок	27 шт	I-орын	II-орын	III-орын	Абсолюттік
		9	9	9	-
Кубок	66шт	22	22	22	-
Диплом	93	31	31	31	

Жарыс бағдарламасы:

Спорт түрі	әйелдер			еркектер		
	12-15 жас	16-39 жас	40 жас және жоғары	12-15 жас	16-39 жас	40 жас және жоғары
Спринт	60 м	60 м	60 м	60 м	60 м	60 м
Оқ ату	II-ВП, ПП	III-ВП, ПП	III-ВП, ПП	II-ВП, ПП	III-ВП, ПП	III-ВП, ПП
жүзу	50 м	100 м	50 м	50 м	100 м	50 м
Төзімділікке жүгіру	1000 м	1000 м	1000 м, 60 жас және жоғары – 500 м	1000 м	2000 м	1000 м, 60 жас және жоғары – 1000 м
Келу күні	15.00-18.00 – мандаттық комиссия отырысы. 18.30 – бас төрешілік коллегиясының команда өкілдерімен отырысы					
1 күн	Пневматикалық мылтықтан оқ ату					
2 күн	Спринт					
3 күн	Жүзу					
4 күн	Төзімділікке жүгіру					

6. Жеңімпазды анықтау.

Жарыс 2011 жылы Қазақстан Республикасының туризм және спорт министірлігі спорт комитетімен бекітілген «Президенттік көпсайыс және Президенттік сынақтары бағдарламасының ережесі» бойынша өткізіледі. Көпсайыс 100 ұпайлық кесте бойынша бағаланады.

Көпсайыстың бір түріне себепсіз қатыспаған қатысушылар жарыстан шығарылады. Ұпай саны тең болған жағдайда басымшылық көпсайыстың көп түрі ұтқан қатысушыға беріледі, егер бұл көрсеткіштер тең болса жеңімпаз кросс жарысы бойынша анықталады.

7. Дәрігерлік-санитарлық қамтамасыз ету

Жарысты ұйымдастырушылар республикалық жарысты медициналық жағынан қамтамасыз етеді. Ұйымдастырушы зардап шегушілерді эвакуациялау үшін медициналық қызмет көрсетуге және көліктік жабдықпен қамтамасыз етуге міндетті.

Ұйымдастырушы сәре мен мәре орындарына «жедел көмек» машинасының өтуіне жолдың болуын қамтамасыз етуге міндетті.

Медициналық қызмет көрсетудің негізгі міндеттері:

- сәре мен мәре орындарына, тамақтану және қатысушыларды орналастыру орындарында санитарлық-гигиеналық нормаларды сақтауға бақылау;
- спорттық жарақаттың алдын алу;
- қатысушыларға алғашқы медициналық көмек көрсету, зардап шегуші қатысушыларды эвакуациялау.

Медициналық персонал қажетті жабдықпен жарыс алаңынан кетуге Бас төрешінің рұқсатына дейін мәреде тұруы тиіс.

8. Допинг-бақылау

Дуниежүзілік допингке қарсы агенттіктің (бұдан әрі – ВАДА) нормаларына сәйкес барлық жастағы бүкіл спортшылар ҚРК, ҚРЧ, сондай-ақ республикалық жарыстарда допинг-бақылауға алынуы мүмкін. Барлық спортшылар ВАДА-ның допингке қарсы кодекс ережелерін сақтауы тиіс. Спортшының допинг тест тапсырудан бас тартуы немесе келмеуіне байланысты оған ВАДА-ның допингке қарсы кодекс нормаларына сәйкес санкциялар (спортшыны толық шеттетуге дейін) қолданылуы мүмкін.

9. Төрешілер алқасы

«Қазақстан Республикасының Президенттік сынақ және Президенттік көпсайыс Федерациялар Одағы» ЗТБ қағидасының негізінде 20-25 адамнан төрешілер алқасы жасақталады. Оның құрамында: бас төреші, бас төрешінің орынбасары, бас хатшы, бас хатшының орынбасары, 2 стартер, 2 стартердің көмекшісі, мәредегі аға төреші, мәредегі төреші (қатысушылардың келуі), аға хронометрші, хронометршілер, хатшылар, хабарлаушы төрешілер, жарыс коменданты, қатысушылардың жанындағы төрешілер, кешенді жекпе-жектен төрешілер, бас төреші құқығындағы дәрігер болуы керек.

10. Өтінімдер

Қатысушылардың саны, келу және кету күндері көрсетілген алдын ала өтінім жарыс басталардан 15 күн бұрын жарыстың бас хатшысына тапсырылады.

Өтінім уақтылы берілмеген жағдайда, қабылдаушы тарап қатысушыларды орналастыру үшін жауап бермейді.

Қатысушы ұйым жарыс басталардан 5 күн бұрын және кешіктірмей, қатысушылардың туған күндері көрсетілген өтінімді мына электрондық поштаға жеберуі тиіс: padirbekov_sayat@mail.ru тел. +7 702.297.37.56;

Қатысушылардың нөмірлері көрсетілген, дәрігер куәландырған ақырғы өтінім жарыс хатшысына жеребе басталардан 6 сағат бұрын және кешіктірілмей беріледі.

11. Қаржы шарты

Спортшыларды, жаттықтырушыларды және өкілдерді іссапарға жіберумен байланысты барлық шығыстарды (жолақысы, тамақтануы, тұруы, тәулік ақысы), төрешілердің іссапар шығыстарын іссапарға жіберуші ұйымдар есебінен жүзеге асырылады.

Спортшыларды марапаттау (дипломдар, медальдар, кубоктар), шақырылған төрешілердің жалақысы, мемлекеттік жаттықтырушы мен аға жаттықтырушының іссапар шығыстары (жолақысы, тәулік ақысы, қонақ үй) Қазақстан Республикасы Спорт және дене шынықтыру істері комитетінің «Спортты дамыту дирекциясы» республикалық мемлекеттік қазыналық кәсіпорын есебінен төленеді.

12. Марапаттау

1,2,3 орын иеленген командалар кубок және дипломмен марапатталады.

Барлық жас топтамаларында жеке біріншілікте жүлдегер мен жеңімпаз медаль және дипломмен марапатталады.

Абсолюттік біріншілікте ерлер мен әйелдер арасындағы жеңімпаздар медальдар және дипломдармен марапатталады.

Ескертпе: жас топтамасының құрамы 3 қатысушыдан кем болған жағдайда, жеке біріншілік есептелмейді, қатысушылар басқа жас топтарымен біріктіріледі.

13. Наразылықтарды беру және оларды қарау тәртібі

Ереже мен шарттың бұзылғаны байқалған уақыттан 30 минуттан кеш емес уақытта спорт түрі бойынша аға төрешіге, рефери немесе бас төреші орынбасарына команда өкілі ауызша арызданады, спорт түрі аяқталғанға дейін.

Егер ауызша арыздан шешім қабылданбаса немесе өкіл қанағаттанбаған жағдайда, ол өз арызын жазбаше түрде бас төрешінің қабылдаған шешімінен кейін бір сағат ішінде немесе спорт түрі аяқталғаннан кейін жарыс басшысының атына білдіре алады, ал жарыс қорытындысына байланысты наразылығын – жарыстың бейресми қорытындысын информациялық экранға шығарғаннан кейін бір сағат ішінде.

Наразылық танытылған қорытынды жарыс басшысы немесе Апелляциялық жюри (егер наразылық жюриға ұсынылса) шешіміне дейін бекітілмейді

Қатысушы жарыс басшысы немесе Апелляциялық жюри шешіміне дейін, жарысқа БТА шешімімен «наразылық бойынша» қатыстырылады.

14. Қатысушылар мен көрермендердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету

Республикалық жарыстар тиісті нормативтік-құқықтық актілердің талаптарына жауап беретін, Қазақстан Республикасы аумағында қолданыстағы және қатысушылар мен көрермендердің қоғамдық тәртібі мен қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған спорт ғимараттарында, сондай-ақ белгіленген тәртіппен бекітілген дене шынықтыру немесе спорт ғимаратының іс-шараны өткізуге дайын екендігі туралы акті болған жағдайда өткізіледі.